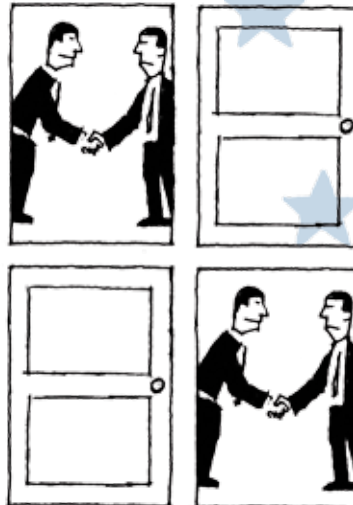

SCHIMMIGE PRAKTIJKEN

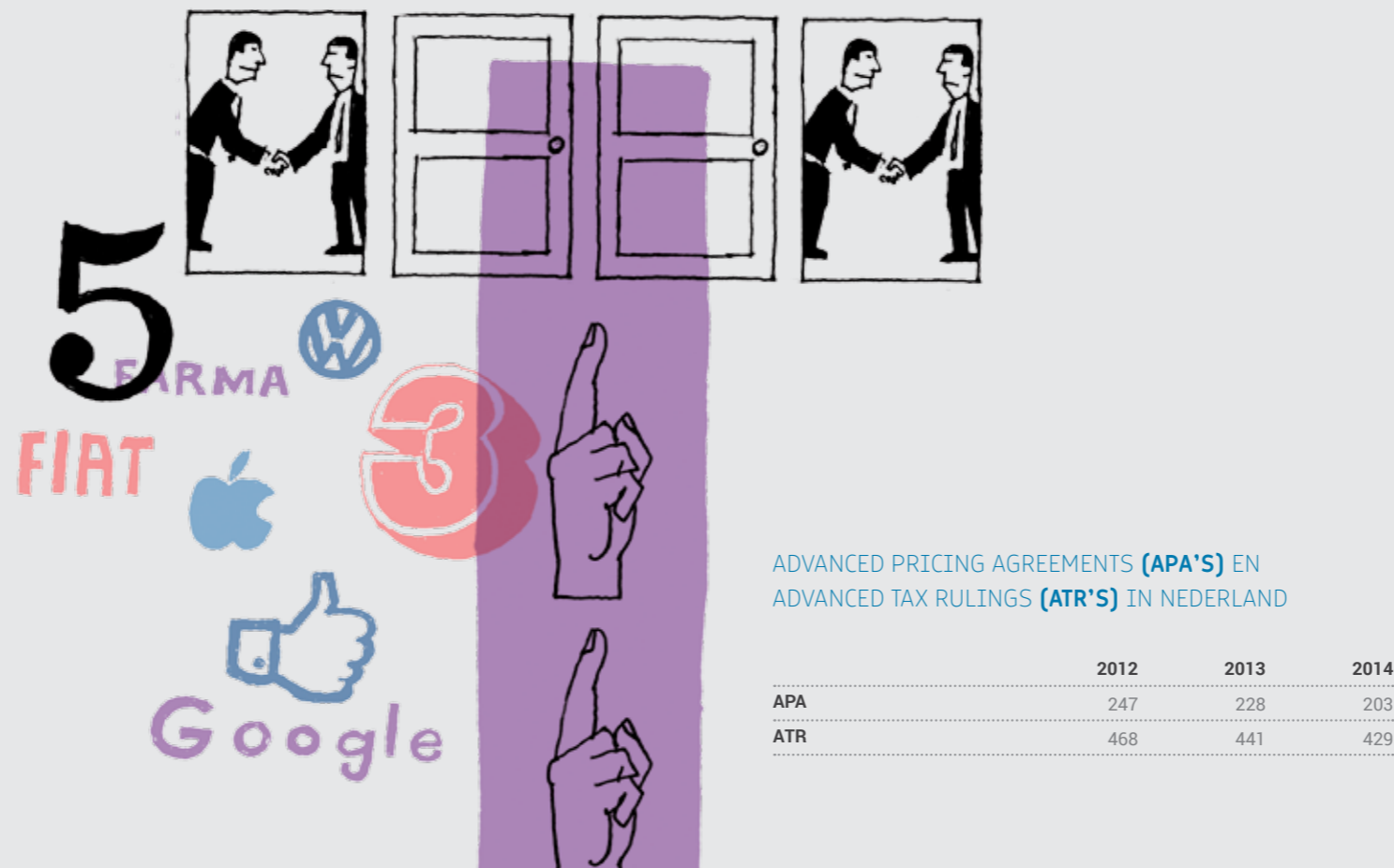
BELASTINGAFSPRAKEN
MET BEDRIJVEN
ZIJN GEHEIM

'Fiscale rulings die de belastingdruk van een onderneming kunstmatig verlagen, stroken niet met de EU-staatssteunregels. Ze zijn onwettig. Ik hoop dat deze boodschap door de besluiten van vandaag zowel de regeringen van de lidstaten als de ondernemingen bereikt. Alle ondernemingen, groot en klein, al dan niet multinationals, moeten hun eerlijke aandeel belasting betalen.'

Eurocommissaris Commissaris Margrethe Vestager, belast met mededingingsbeleid, 2015. Vestager was in oktober 2015 heel duidelijk over de afspraken tussen Starbucks en de Nederlandse belastingdienst: Nederland bedrijft oneigenlijke staatssteun.

Fiscale rulings zijn een goed voorbeeld van gebrek aan transparantie en publieke verantwoording. Bedrijven zoeken agressief de randen van de wet op om zo weinig mogelijk belasting te betalen, en overheidsinstanties bieden dit soort afspraken die dat mogelijk maken. Veel andere ontwijingstrucs van bedrijven gebeuren echter ook buiten het zicht van de overheid. Bovendien kosten deze schimmige praktijken de schatkisten van overheden, waaronder de Nederlandse, miljoenen.

'ZEKERHEID VOORAF'

Bedrijven kunnen de Nederlandse Belastingdienst om een ruling (een regeling) verzoeken. Dat kan een voorafgaande prijsafpraak zijn, Advanced Pricing Agreement (APA). Dit gaat over de prijzen voor de handel binnen het bedrijf – bijvoorbeeld Starbucks A koopt koffiebonen in van Starbucks B. Een tweede soort ruling is een voorafgaande belastingafpraak, Advanced Tax Ruling (ATR). Daarin wordt vastgelegd hoe belastingregels op het bedrijf in kwestie worden toegepast (bijvoorbeeld: kan het bedrijf aanspraak maken op de deelnemingsvrijstelling?). Volgens de regering hebben bedrijven door beide soorten afspraken 'zekerheid vooraf'.

Deze tabel laat zien hoeveel rulings de Belastingdienst met bedrijven heeft afgesproken in 2012, 2013 en 2014.

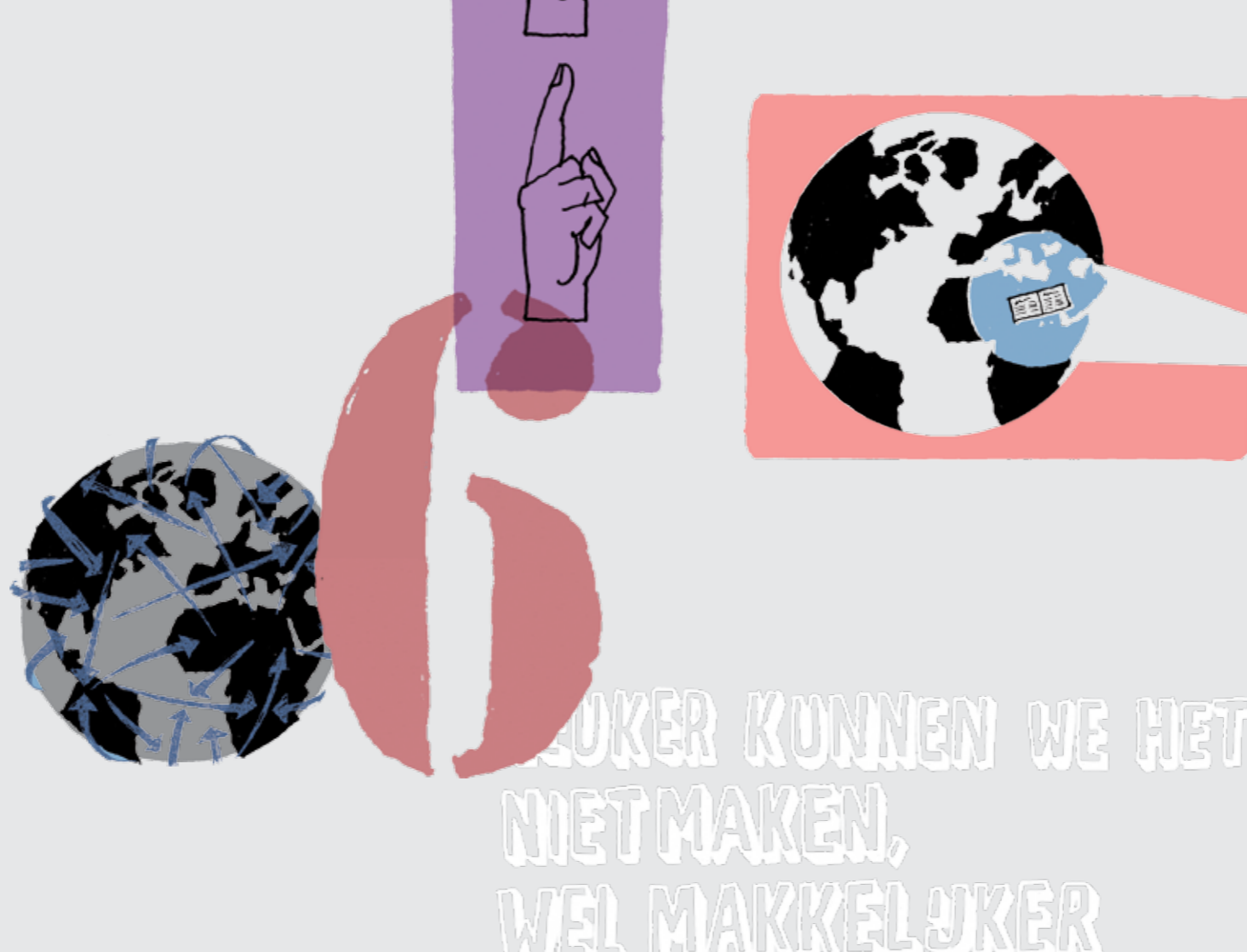
Volgens de beperkte gegevens die publiekelijk beschikbaar zijn over de voorafgaande prijsafspraken (APA's), komt geen enkele andere EU-lidstaat ook maar in de buurt van het aantal afspraken dat Nederland maakt. Luxemburg, dat op de tweede plaats komt, vaardigde 117

APA's uit in 2013, in vergelijking met 228 in Nederland. Sinds 1991 heeft Nederland niet minder dan 14.619 rulings afgesloten.

STAATSSTEUN

Belastingssystemen zijn complex en niet al te doorzichtig – reden voor bedrijven om 'zekerheid vooraf' te zoeken. Rulings lijken dan de oplossing, het tegendeel is waar: ze kunnen leiden tot misbruik. Dat laten de bevindingen van de Europese Commissie zien. In juni 2014 startte de commissie een aantal onderzoeken naar rulings in Luxemburg, Ierland en Nederland. De rullingpraktijk kwam daarmee onder vuur te liggen. Een groot aantal gelekte documenten, geanalyseerd in het onderzoeksjournalistiek project LuxLeaks, wakkerde dat vuur verder aan. Het blijkt dat bedrijven, of hun belastingadviseurs, flinke belastingvoordelen kunnen bedingen. Op die manier krijgen rulings een sleutelrol in belastingontwijking door bedrijven.

In oktober 2015 maakte de Europese Commissie bekend dat de rulings die de Nederlandse Belastingdienst en

Starbucks hadden afgesproken, niet zijn toegestaan onder Europese wetgeving. Volgens de Commissie kreeg Starbucks hierdoor teveel voordeel in vergelijking met andere bedrijven. En dat is in strijd met de Europese competitiereregels en dus een vorm van oneigenlijke staatssteun. Bovendien bleek dat deze rulling een verlies van tientallen miljoenen euro's voor de Nederlandse schatkist betekende: de Europese Commissie meldde dat Starbucks tussen de 20 en 30 miljoen euro te weinig belasting heeft betaald. De Commissie instrueerde de Nederlandse overheid om dit bedrag precies vast te stellen en bij Starbucks terug te vragen. Het kabinet aanvaardt de uitspraak van de Commissie niet en gaat in beroep tegen deze beslissing.

NIETS IS OPENBAAR

De rulings laten twee problemen zien: belastingontwijking – en dus minder inkomsten voor de Nederlandse overheid – en een gebrek aan transparantie. Burgers en de Eerste en Tweede Kamer krijgen nauwelijks iets over dergelijke afspraken te horen: de namen van bedrijven, de inhoud van rulings, de manier waarop de Belastingdienst rulings afsluit met bedrijven ... niets is openbaar. Na veel

discussie naar aanleiding van het onderzoek door de Europese Commissie kwam het Nederlandse parlement in een technische besloten zitting iets meer te weten over twee specifieke rulings (met Starbucks en KPN). Verder gaat de controle door parlement en publiek niet. Ook op andere belastinggebieden is er tot nog toe weinig transparantie. Zo is het onmogelijk om te weten wat bedrijven aan belasting betalen in elk land waar ze actief zijn. Veruit de meeste bedrijven publiceren namelijk alleen een soort samenvatting in geconsolideerde cijfers. Daarin is nauwelijks te achterhalen hoeveel belasting een bedrijf betaalt in bijvoorbeeld Nederland, en welke activiteiten hier plaatsvinden of hoeveel winst er wordt gemaakt. Als deze informatie wél bekend zou zijn, kan een samenleving inzicht krijgen in wat en hoeveel een bedrijf via belastingen bijdraagt.

KORTOM ...

Burgers in Nederland en Europa hebben het recht om te weten hoeveel belasting bedrijven in hun land betalen. Zeker nu bedrijven steeds minder belasting betalen en burgers steeds meer (zie factsheet Belastingongelijkheid). Inmiddels hebben landen binnen de Europese Unie afgesproken dat belastingautoriteiten onderling meer informatie over rulings uitwisselen. Maar er is meer nodig. In 2016 is Nederland voorzitter van de Europese Unie, dé aangewezen kans om meer transparantie te creëren. Door werk te maken van publicatie van alle rulings met bedrijven, bijvoorbeeld op een centrale website of in jaarverslagen van bedrijven zelf. Het ideaal is dat de Europese Unie uiteindelijk naar een duidelijk en minder ingewikkeld belastingstelsel gaat waarin rulings overbodig zijn. Daarnaast moet Nederland zich actief inzetten voor publieke rapportage per land voor alle multinationale ondernemingen. Bedrijven moeten dan hun financiële gegevens openbaar maken voor elk land waarin zij actief zijn, inclusief winst- en verliesrekening, omzet, aantal werknemers en vennootschapsbelasting.

BRONNEN

- Eurodad, *50 shades of tax dodging*, 2015, p. 82. Dit rapport geeft ook informatie over rulingpraktijken in andere Europese landen, zoals in Luxemburg of Ierland.
- Europese Commissie, 'Commission decides selective tax advantages for Fiat in Luxembourg and Starbucks in the Netherlands are illegal under EU state aid rules', 21 Oktober 2015
- Europese Commissie, *EU Joint Transfer Pricing Forum: Statistics on APAs at the end of 2013, 2014*
- International Consortium of Investigative Journalists, *Luxembourg Leaks*, 2014
- MNE Tax, 'EU committee publishes letters from 13 nations on tax ruling practices', 29 juni 2015
- Rijksoverheid, *APA/ATR-beleid*, 2015. De rulings vallen onder de wetgeving over geheimhouding inzake belastingbetalers (art. 67 Algemene Wet Inzake Rijksbelastingen).
- Rijksoverheid, persbericht 'Kabinet tekent beroep aan tegen besluit in Starbucks-zaak', 27 november 2015

Deze factsheet is onderdeel van een reeks over de schadelijke gevolgen van belastingontwijking door multinationals en de rol van Nederland als belastingparadijs. Ze bevat aanbevelingen die Nederland aansporen tot actie als voorzitter van de Europese Unie in de eerste helft van 2016. Andere sheets in dezelfde reeks gaan over Belastingongelijkheid, Internationale belastingstrijd en Paradijs voor ontwijkers

WAT KUN JIJ DOEN?

Teken hier voor een eerlijk belastingstelsel.

COLOFON

TITEL Belastingafspraken met bedrijven zijn geheim

DATUM December 2015

AUTEUR SOMO

COPY EDITOR Barbara van Male

LAY-OUT DESIGN GETLOS design & fotografie

TEKENINGEN www.milo.nu

ISBN/EAN 978-94-6207-080-6

Voor vragen en opmerkingen, neem contact op met info@somo.nl

OXFAM
Novib

Deze publicatie is mogelijk gemaakt met financiële steun van Oxfam Novib. SOMO is exclusief verantwoordelijk voor de inhoud van de publicatie en de wijze waarop deze gebruikt wordt.